

Atli P. Dam, fyrrverandi lögmaður:

WTO gjørði munin

JOHN JOHANNESSEN

Atli Dam er tann maðurin, ið longest hevur verið lögmaður í Føroyum, og hevur hann mangan roynt at fáa góðar avtalur í lag, føroysku fiskivinnuni at gagna. Tískil hava vit spurt hann, hvi frihandilsavtalan við ES ikki er komin í lag fyrr enn nú og hvønn búskaparligan týðning hann heldur hana hava fyri føroyska samfelagið?

Atli Dam svarar, at hann heldur, at ES hevur innseð, at limaskapurin hjá báðum londunum í altjóða handelsfelagskapinum, WTO, forðar ES at gera mismun millum lond í hesum felagskapi. Hann leggur afturat, at tann fyrsta handelsavtalan við ES varð gjørd á tí grundarlagi, at um Føroyar seinni kundu prógva at kvoturarnar vóru ov trongar, var møguleiki fyri at fáa tær hækkaðar. -Vóru vit ikki visir í, at tann gamla avtalan kundi mýkjast seinni, høvdu vit als ikki skrivað undir, sigur hann.

Laksurin

Atli Dam sigur, at sjálvt um nýggja avtalan inniber, at

føroyingar nú frítt kunnu útflýta laks til ES, hevur eisini eftir gomlu avtaluni verið møguleiki at útflýta laks. Hann sigur, at av ymskum sløgum av laksaúrdráttum, kundu góð 8.000 tons útflýst tollfrítt. -Tað stóð eitt annað minni tonsal í avtaluni, men um laksurin var viðgjørdur á ymskum hættir, so bar til at útflýta góð 8.000 tons, sigur Atli Dam.

-Før útflutningurin av laksi upp um hesi 8.000 tonsini, var tollurin 2 prosent, og hildu vit ikki hetta talið vera so stórt, at avtalan ikki kundi fáast í lag. Sum stóðan var tá, varð met, at tað var sera átrókandi at fáa í lag eina avtalu.

Rækjurnar

Atli Dam metir, at talan er um eina góða avtalu og visir á, at tað einasta, ið enn væntast at fáa góða avtalu í lag um, eru tær pilkaðu rækjurnar. -Eg rokni tó við, at tað fer at bera til at mýkja ES, so at ein góð avtala fæst á hesum øki, sigur hann.

Samfelagsbúskapurin
Spurður, hvørja ávirkan



nýggja avtalan kemur at hava á samfelagsbúskapin í Føroyum, svarar Atli Dam, at hann heldur tað vera ógvuliga torført at seta tøl á hesa ávirkan. Hann grundgevir hetta svar sitt við at siga, at føroyingar als ikki hava gagnnýtt kvotuloftini, og at vit tískil ikki hava havt teir heilt stóru vansarnir við gomlu avtaluni. Men hann heldur, at um vit gagnnýta hesa avtaluna til fulnar, er góður møguleiki fyri, at hon kann koma at hava samfelagsbúskaparligan týðning fyri Føroyar.

Kollveltandi handilsavtala við ES

Nú eydnaðist tað umsíðir føroyingum at fáa í lag eina góða handilsavtalu við ES. Avtalan er so umfevnandi, at 97 prosent av handlinum millum Føroyar og ES nú kann fara fram uttan forðingar av ymskum slag

JOHN JOHANNESSEN

Grundleggjandi broytingar eru farnar fram í handels-sáttmálanum millum Føroyar og ES. Hesar broytingar innibera, at handil okkara við ES nú kann kallast fyri frihandil. Avtala er nevniliga gjørd um, at fullur frihandil skal verða fyri tær vørur, ið hava verið avmarkaðar av ávísnum lofti og hagtalseftirliti. Somuleiðis er avtala gjørd um, at Føroyar skulu selja laks til ES lond, uttan at renna seg inn í nakrar tollforðingar yvirhøvur.

Samnumtikið merkir hetta, at allar sølukvotur, allir minstuprisir og allur revsitollur dettur burtur, tá ið avtalan kemur í gildi einaferð í 1999.

WTO

Føroyar og ES eru bæði limir í altjóða handelsfelagskapinum World Trade Organisation, stýtt WTO, ið m.a. hevur til endamáls, at nærur allar handil (95 %) millum himalondini skal fara fram uttan handelsavmarkingar. Soleiðis hevur ikki verið millum Føroyar og ES, og tí hevur føroyska samráðingarnavndin nýtt hetta sum ein trumf móti ES. Og trumfurin hevur verið góður, tí nýggja handilsavtalan inniber, at um 97% av handlinum millum londini nú skal fara fram uttan avmarkingar.

Kollveltandi

Fólk í almennu fyrisingini meta avtaluna at vera eina kollveltandi avtalu fyri før-



Herluf Sigvaldsson er maðurin, ið hevur megnað at fáa í lag eina frihandilsavtalu við ES

Mynd: Jan Müller

oyisku útflutningsvinnuna, og skíra tey hesa avtaluna eina frihandilsavtalu, hóast ikki bar til at til at sleppa av við tollin á pilkaðum rækjum.

Undir samráðingunum stóð rættuligt stríð um rækjurnar. ES vildi hava, at føroyingar skuldu gjalda fullan toll fyri allar rækjur, ið seldar verða ES londum. Hetta vildu føroyingar ikki ganga við til, og eydnaðist tað føroysku samráðingarnavndini við Herlufi Sigvaldsson á odda at fáa semju um, at londini framhaldandi skulu halda seg til gomlu avtaluna viðvíkjandi útflutningi av

pilkaðum rækjum. Hendan avtalan sigur, at føroyingar sleppa at útflýta eina nøgd á 2.000 tons av pilkaðum rækjum um árið.

Hóast ein góð handilsavtala er komin í lag millum Føroyar og ES, merkir hetta ikki, at Føroyingar als ikki hava slakað í krøvunum mótovegis ES. Men tó verður hildið, at hetta ikki hevur so stóran týðning fyri Føroyar. Teir vørubólkar, har slakað er í, eru vørubólkar, ið ikki hava nakran serligan týðning í føroyskari útflutningsvinnu.

Teir tóku land

Jógvan Arge
signerar

"Teir tóku land"

i dag kl. 16.00-17.00

i Gamla Bókahandli



H. N. JACOBSENS
BÓKAHANDIL

Vaglið 1 - Tlf. 311036



Fáið bókina
signeraða!

VESTMENN

UNDIR STJØRNUNUM

18 spildurnýggjar
innspælingar

-meiri enn 1

tími av tónleiki

